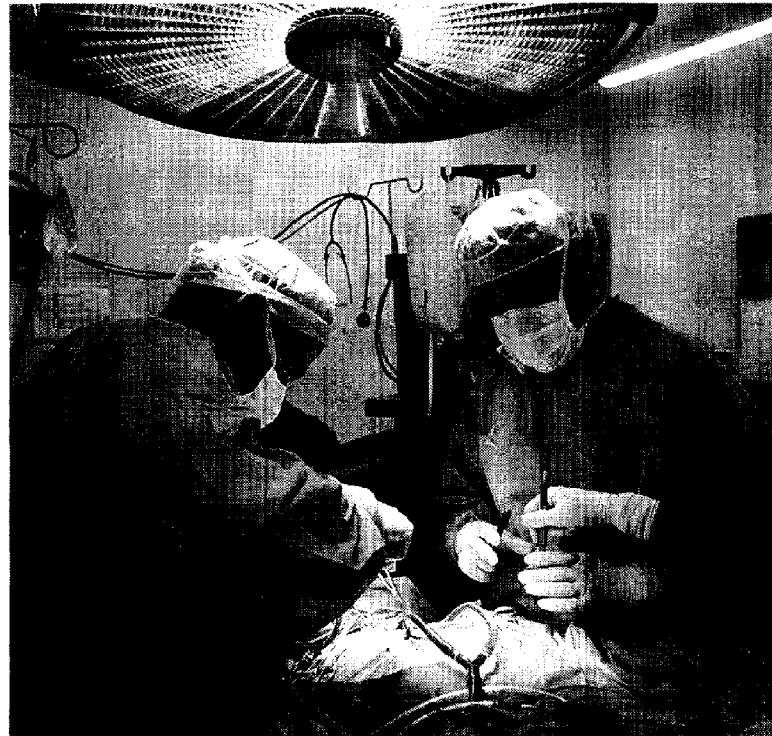

El model català en sanitat

La situació actual és fruit del gran poder que les forces conservadores han tingut a Catalunya. Els últims governs catalans conservadors van donar més prioritat a potenciar el sector privat (a través dels concerts) que al sector públic.

Una característica de l'anomenat model català en sanitat és la gran extensió del sector privat, conseqüència i a la vegada causa que la despesa pública sanitària sigui baixa. En tots els països i regions de la Unió Europea existeix una relació inversa entre l'extensió de la despesa privada i la de la despesa pública; major és la primera, menor és la segona. La segona característica del model català és que aquesta relació privada-pública reproduceix, en general, una polarització social típica de l'estat del benestar a Catalunya; el 30-35% de la població de renda superior utilitza, en general, els serveis mèdics privats (bé a través del pagament directe o més freqüentment a través de l'assegurament privat, molt estès a Catalunya a través del mutualisme) i l'altre 60-65% de la població (la classe treballadora i la classe mitjana de renda mitjana i baixa) utilitza primordialment el sector sanitari públic. No cal dir que no hi ha una barrera impermeable entre la pública i la privada. Tot el contrari, hi ha una gran permeabilitat, una altra característica de l'anomenat model català. Tampoc la base social de cada sector és una relació ben delimitada.

En moltes ocasions, i en la mesura que les necessitats dels pacients són majors a causa de l'edat, la cronicitat i la dependència, passen a ser usuaris de la sanitat pública, la qual és més multiclassista en la mesura que l'edat avança. Molts funcionaris públics que poden escollir entre la sanitat privada o la pública —a través del sistema Muface— escullen la privada fins a certa edat quan es passen a la pública. Amb aquestes qualificacions fetes, és important assenyalar que l'escassa despesa pública sanitària condiciona una polarització social de la sanitat catalana. Aquesta

L'autor explica la bipolaritat entre la sanitat privada i la pública. / ANDREU PUIG.

situació és fruit del gran poder que les forces conservadores han tingut a Catalunya. Els últims governs catalans conservadors van donar més prioritat a potenciar el sector privat (a través dels concerts) que al sector públic. Aquesta potenciació es va realitzar a través de tres tipus d'intervencions.

Una va ser la desgravació de l'assegurament privat, de tal manera que els col·lectius (empreses i altres institucions) tinguessin avantatges fiscals quan s'asse-

guraven amb companyies privades o mútues. Aquesta desgravació es va fer durant el govern conservador espanyol amb el suport que li va donar el govern conservador de Catalunya. Desgravació vol dir subsidi públic a la privada. Dues altres mesures van complementar l'increment de la privatització del sector públic. Una va ser l'intent de dotar d'autonomia financera els centres assistencials públics com els hospitals de manera que aquests poguessin incrementar els seus ingressos concertant

amb les companyies d'assegurança i mútues l'oferiment de privilegis als pacients que ingressen a l'hospital públic per la via privada. Un exemple. Una persona amiga meva amb un problema de cataractes va anar a un dels hospitals públics més coneguts de Catalunya (que no depèn de la Generalitat) i li van dir que trigarien 8 mesos a poder operar-la. Si anava a veure el mateix metge que l'havia vist al matí en les visites públiques al seu despatx privat (al mateix hospital públic) la intervindria (en els quiròfans de l'hospital públic) en dues setmanes, pagant ella directament o a través de companyies d'assegurament privat. L'enorme carestia de la medicina moderna fa poc viable construir hospitals privats d'alta qualitat. Per això el futur de l'assegurament privat consisteix a concertar amb els hospitals públics l'obtenció de privilegis (millors habitacions, millor aliment, menys temps d'espera, etc.) que no tenen la majoria de pacients que entren per la via pública. Aquest futur és promogut per alguns economistes propers a les companyies d'assegurament privat i mútues. La tercera intervenció que ha afavorit tal privatització ha estat la reforma que va fer l'anterior govern català en dividir les funcions de finançament, compra i provisió, la qual cosa es va fer, en teoria, per permetre l'existència de mercats de manera que el sector públic —el pagador— pogués escollir entre els proveïdors. Aquest discurs retòric va legitimar un sistema enormement clientelar i es van crear xarxes d'influència que van respondre primordialment a criteris polítics. Aquestes xarxes clientelars són l'eix de l'enorme opacitat del sistema que ha creat la demanda de transparència per part del nou govern. Aquest model requereix uns canvis molt substancials que el nou govern està compromès a realitzar. Esperem que se'n surti.